

и удобно време сполучиха расколници и отъ вси страни тукъ наводниха хайти, хаймани, потурняци, диаконе, монаси (хаджи Геннадиевци, Пахомиевци), разни еретици, догматици и всекакъвъ видъ и сорти римски езуити и унии, които възмутиха умовете на хората съ тѣхнитѣ проповѣди и увѣщания: спасението е да отстѣпатъ православието и да притекатъ въ лоното подъ святаго римскаго папа, намѣстника апостола Петровъ.

Най послѣ пристигна отъ далечна Америка протестански мисионеръ, воплотенъ пропагандистъ г-нъ Морсъ, който одерзостенъ даже и въ черквата проповѣдваше и казваше: „Оставьте всяко предание, суевѣрие и заблуждение. Отхвърлете кандилата, иконопоклонението, лжливите събористи-священници и пр... Придите ко мнѣ вси обременени и азъ упокою ви само съ евангелието“. Азъ же, като епитропъ на черквата, изгонихъ го, като му казахъ: „Тако глаголетъ Иисусъ Христосъ на своитѣ ученици, кога ги проводи да проповѣдватъ: Гдѣто ви не приематъ, отжрсете и прахътъ отъ обувката и бѣгайте. Друго: Който съблзнява брата своего, водениченъ камикъ на вратътъ и да се хвърли въ морето“.

Послѣ миссията си вършеше дѣятелно по други начинъ, като неуморно поучаваше и проповѣдваше по съборе, по дюкяне и по кжщя, всекого убѣждаваше и подаряваше разни книги, брошури на народа противудогматически, отъ които нѣкои малодушни (нищи духомъ) заразиха се и падна въ сумнѣние и заблуждение, даже неколко семейства. Обаче, благодарени пакъ на талантливитѣ Филаретови въспитаници отъ Денковото училище, влиятелни и познати между гражданитѣ, частно и общенародно поучавали и проповѣдвали чрѣзъ евангелието и словесата на Иисуса Христа, който казва: „Мнози бо приидуть андихристи, лжехристи во имѣ мое, ибо прелжстятъ вами, не вѣрите имъ, дерзайте и не прелжчайте се“.

Отъ това вси тия надошли тукъ новоучители — неканени гости, като не можеха да намѣратъ добра почва за расадникъ на своите догми, изчезнаха „ѣко димъ и, ѣко воскъ таетъ“. Освѣнъ протестантитѣ намѣриха въ Самоковъ заблудени овчици, въ които посѣяли семето на своето учение, което хванало дълбоки корени въ сърдцата имъ; тѣй сущо и иезуитите основаха унията въ Кукушъ, която слѣдватъ и до днесъ.

(„Белѣшки“, с. 13—25).